

Oslo, 29.1.2009

KLAGE OVER AVSLAG

Vi viser til avslag fra Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design på vårt krav om innsyn i juridiske vurderinger av om Nasjonalmuseet er underlagt offentleglova, herunder plikten til å utarbeide søkerliste. Vi vil med dette påklage avslaget.

Unntaket for deler av de etterspurte dokumenter er hjemlet i offentleglova § 15 (2) jf. § 12 bokstav c.

Om rettsgrunnlaget:

Unntaket i § 15(2) gjelder "delar av dokument som inneheld råd om og vurderingar av korleis eit organ bør stille seg i ei sak, og som organet har innhenta til bruk for den interne saksførebuinga si".

Det er et krav at unntak må være *påkrevd* av hensyn til en forsvarlig ivaretagelse av Nasjonalmuseets interesser i ansettelsessaker, jf. § 15(2).

Vi viser til følgende om dette fra Justisdepartementets rettleiar til offentleglova (76-77):

"Unntakshøvet gjeld for råd og vurderingar av korleis eit organ bør stille seg i ei sak. Dette vil til dømes omfatte råd om og vurderingar av kva alternativ organet i ein bestemt situasjon bør velje, kva avgjerd det bør treffe og kva konsekvensar dei ulike alternativa vil medføre.

Fråsegner som ikkje har karakter av råd og vurderingar av korleis organet bør stille seg vil det derimot ikkje kunne gjerast unntak for. Dei delane av eit dokument som berre inneheld generelle premisser som kan inngå i avgjerdsgrunnlaget til mottakaren, som generelle utgreiingar av rettsspørsmål, vil det difor som hovudregel ikkje vere høve til å gjere unntak for.(...) For endelege konsekvensutgreiingar vil det heller ikkje etter føresegna i andre ledd kunne gjerast unntak.

Som nemnt ovanfor er det vidare eit vilkår for å gjere unntak etter andre ledd at dette er påkravd av omsyn til ei forsvarleg ivaretaking av det offentlege sine interesser i saka. (...) Vilkåret at unntak må vere "påkravd" er strengt, og set krav om at det må vere ei nokolunde reell fare for at innsyn vil føre til skade av ei visst omfang på dei aktuelle interessene. Det vil kunne stille seg ulikt om dette er oppfylt ettersom tida går. Skaderisikoen kan til dømes opphøyre ei tid etter at saka er endeleg avgjort."

Vår vurdering:

Etter vårt syn faller en utredning fra et advokatfirma om hvorvidt bestemmelsen om innsyn i søkerlister gjelder for Nasjonalmuseet, og videre om Nasjonalmuseet har plikt til å utarbeide en søkerliste for en konkret ansettelse, klart utenfor de opplysningene § 15(2) gir hjemmel for å unnta. Tolkning av en lovbestemmelse er ikke "råd eller vurderinger av hvordan Nasjonalmuseet skal stille seg i en faktisk sak". Tvert i mot faller dette inne under det som er nevnt eksplisitt i rettleiaren som eksempler på opplysninger som faller utenfor unntaket, nemlig "generelle utgreiingar av rettsspørsmål" og "endelige konsekvensutgreiingar."

Foruten den klare ordlyden støttes vårt syn av hensynet bak dette unntaket, som er å verne om en "frimodig og åpen dialog", og sikre at et forvaltningsorgan får utredet en sak skikkelig og lagt fram flest mulig alternativer før det fattes endelig beslutning.

Dette gjelder imidlertid der det faktisk foreligger handlingsalternativer. Det bør være kjent både for Nasjonalmuseet og "ett av de ledende advokatfirmaene i Oslo", at bestemmelsene i offentleglova er absolutte. Et organ er enten omfattet av loven eller ikke, og er det første omfattet, er det også bundet av samtlige bestemmelser i loven, herunder plikten til å utarbeide søkerliste snarest etter at søknadsfristen er gått ut, jf. § 25 (2). Det er altså ikke tale om handlingsalternativer lagt fram for et organ, slik man har tenkt på § 15(2).

Under enhver omstendighet kan vi ikke se at unntak er *påkrevd* av hensyn til en forsvarlig ivaretagelse av Nasjonalmuseets interesser i ansettelsessaken. Tvert i mot vil offentlighet rundt dette dokument skape åpenhet om hva Nasjonalmuseet bygger sin påstand om at den ikke trenger å utarbeide søkerliste, på.

Når det gjelder Nasjonalmuseets behov for å ha en fortrolig korrespondanse med advokater i spørsmålet om det skal opprettes søkerliste, anser vi dette som et irrelevant hensyn i praktiseringen av offentleglova, og viser her til de konkrete hensyn som begrunner unntak for interne dokumenter, og de generelle hensyn som begrunner retten til innsyn i forvaltningens saksdokumenter, jf. offentleglova § 1.

Enda mindre relevant anser vi nasjonalmuseets prinsipielle betenkeligheter ved å gi innsyn i korrespondanse mellom advokat og klient, og museets påstand om at dette hever terskelen for å praktisere merinnsyn etter § 11. Plikten til å utøve merinnsyn gjelder for alle dokumenter, og er ifølge Justisdepartementets rettleiar spesielt relevant ved unntak etter § 15 (2), se s. 67:

"Difor vil det oftare vere aktuelt å utøve meirinnsyn for dokument som er omfatta av § 15 enn for dei som er omfatta av § 14." Det framgår heller ikke av offentleglova at forvaltningen kan vektlegge hensynet til advokat/klient-forhold som et argument mot innsyn.

Det er altså vår påstand at de aktuelle opplysninger ikke kan unntas etter § 15(2) jf. § 12 c.

Når det gjelder dokumentene som innkam før 1.1.2009, er vi enige i at disse ikke omfattes av offentleglova. Vi ber likevel om at Nasjonalmuseet, i kraft av merinnsynsprinsippet og § 11 i loven, gir innsyn i dokumentene. Vi minner om at offentleglova er en minimumslov. Det vil

være i tråd med Stortingets vilje og krav at forvaltningen praktisere mest mulig åpenhet, også der man ikke er forpliktet ved lov.

Norsk Presseforbunds offentlighetsutvalg vil avslutningsvis utrykke bekymring for at Nasjonalmuseet avdekker så sviktende kunnskaper om offentleglova som saksbehandlingen rundt ansettelse av ny direktør tyder på. Det bør være nødvendig å påpeke at det er Stortingets vilje at Nasjonalmuseet skal følge de lovfestede krav til innsyn som framgår av offentleglova. Åpenhet rundt de vurderinger som ligger til grunn for hvordan Nasjonalmuseet tolker bestemmelsene i offentleglova, burde være en selvfølge. Når det i tillegg fra flere hold er blitt stilt spørsmål ved de konklusjoner som angivelig framgår av rapporten, finner vi det ekstra underlig at Nasjonalmuseet ikke ønsker å frigi rapporten. Vi kan ikke se annet enn at korrekt praktisering av loven også er i Nasjonalmuseets interesse.

Vi viser til ovenstående, og ber om at vår klage behandles i tråd med offentleglova § 32.

Med hilsen

For OFFENTLIGHETSUTVALGET i Norsk Presseforbund,

Kristine Holm